

Nieuwsbrief

Vereniging van TBS-advocaten

VERENIGING VAN
▪ TBS-ADVOCATEN ▪

2023, nummer 1

Voorwoord van de voorzitter Job Knoester

Meer onderscheid tussen *level of risk* en *level of harm* gewenst

Het TBS-stelsel barst uit zijn voegen. Daar zijn verschillende redenen voor aan te wijzen. Op korte termijn is geen oplossing nabij, al wordt daar wel hard aan gewerkt. Op 31 januari 2023 zond Minister Weerwind de Tweede Kamer een brief over de voortgang van de forensische zorg ([Voortgangsbrief forensische zorg](#)).

Weerwind gaat in op de capaciteitsproblemen die zowel tot uiting komen in het aantal bedden, als het personeel. Terecht merkt hij op dat in alle sectoren krapte is op de arbeidsmarkt. In het geval van de forensische zorg kan dat gevaar opleveren nu dit negatieve effecten kan hebben op vermindering van recidive.

De minister schrijft geen aanwijzingen te zien dat er een directe relatie is tussen incidenten in 2022 en capaciteitsdruk. Hij moet echter ook toegeven dat nog resultaten van verschillende onderzoeken te verwachten zijn. Duidelijk is voor de Minister wel dat capaciteitsdruk risico's oplevert.

De Minister van Rechtsbescherming benoemt een aantal oorzaken en maatregelen voor de korte en lange termijn. Vooral ten aanzien van dit laatste kunnen voorgangers van de Minister het boetekleed aantrekken. De brief van Weerwind mist voldoende politieke reflectie daar waar niet scherp genoeg naar voren komt dat eerdere politieke keuzes – symptomatisch voor korte termijn denken - een wezenlijke oorzaak van de capaciteitsproblemen zijn. In 2013 werden tijdens het kabinet Rutte II maar liefst drie TBS-klinieken gesloten. Hierdoor waren er niet alleen minder plekken voor TBS-gestelden, maar ook is veel ervaren personeel verloren gegaan.

Een oorzaak die de minister wel duidelijk benoemt is de stijging van het aantal TBS-opleggingen sinds 2017. De instroom is al langere tijd groter dan de uitstroom. Verwacht wordt bovendien dat de stijging van het aantal TBS-opleggingen zal toenemen.

De rechterlijke macht zal zichzelf kritisch de vraag moeten stellen of de TBS-oplegging niet meer dan nu het geval is moet worden gereserveerd voor zaken waarbij het risico op de meest ernstige delicten het grootst is. De meeste lezers van deze nieuwsbrief weten dat niet alleen TBS wordt opgelegd voor moord en verkrachting. Het komt nog steeds voor dat ook TBS wordt opgelegd aan iemand die geen fysiek letsel heeft veroorzaakt. Denk aan bedreiging of belaging. Er is zelfs een voorbeeld van een ruim 5 jaar durende TBS met voorwaarden die is opgelegd voor diefstal zonder geweld. Natuurlijk kunnen dit nare delicten zijn. Toch mag juist in het huidige tijdsgewricht de vraag worden gesteld of TBS niet louter voor de zwaarste gevallen moet worden gereserveerd. Meer onderscheid tussen *level of risk* en *level of harm* is op zijn plaats.

Ondanks dat de minister een groot aantal maatregelen wil nemen voor de korte en lange termijn moet hij toegeven dat het tekort de komende jaren zal blijven bestaan. Niet voor niets voegt hij daaraantoe dat dat zeker het geval is als het aantal TBS-opleggingen door rechters blijft toenemen.

Ook kan een appel op de rechterlijke macht worden gedaan om meer tegemoet te komen aan het advies van de Taskforce behandelduur TBS in 2015 om terughoudend te zijn bij de oplegging van lange gevangenisstraffen in combinatie met TBS. Onder andere directeur van de Mesdagkliniek en TBS Nederland Harry Beintema benadrukte in september 2022 in een podcast van het Onderzoeksbureau van WNL op Radio 1 het belang – het terugdringen van risico's – zo snel als mogelijk te starten met het behandelen van mensen met ernstige psychische problematiek ([Podcast: Tbs-experts slaan alarm](#)). Eerst een lange detentie is onverstandig.

Tenslotte nog een tip voor advocaten. De capaciteitsproblemen leiden ertoe dat TBS-gestelden die langer dan vier maanden moeten wachten op opname in een kliniek recht hebben op schadevergoeding. Het ministerie wenst niet actief TBS-gestelden op dit recht te wijzen. Sommige klinieken ondersteunen TBS-gestelden daar ongevraagd in. Andere klinieken niet. Het is dus van belang dat de advocaten hier scherp op zijn.

Evaluatie Wet forensische zorg

Het WODC heeft onderzoek gedaan naar de manier waarop strafrechters bepalen of een zorgmachtiging passend is. In de meeste gevallen volgde de strafrechter het advies van de geneesheer-directeur en het verzoek van de officier van justitie bij de keuze om wel of geen zorgmachtiging te verlenen.

Uit de rechtspraak komt o.a. naar voren dat strafrechters een bewuste afweging maken of behandeling in de GGz gunstig voor de persoon in kwestie is. Ook kijken rechters naar het voorafgaande traject. Zo wordt soms gekozen voor een steviger kader (zoals TBS), wanneer de persoon al meerdere onsuccesvolle (strafrechtelijke) zorgtrajecten achter de rug heeft en het recidiverisico nog steeds niet is verminderd.

WODC-rapport:

[Toepassing van artikel 2.3 Wet forensische zorg](#)

E-mailadres i.v.m. declaratie zorgconferenties

Het e-mailadres waar de facturen voor deelname aan zorgconferenties naartoe kunnen worden gestuurd is veranderd. De facturen moeten voortaan worden verstuurd naar Dforzofacturen@dji.minjus.nl.

Hieronder treft u het nieuwe declaratieformulier aan.

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

[woonplaats¹], [datum]

NOTA

Kostenplaatsnummer 760110

Betreft:

activiteiten ten behoeve van de zorgconferentie d.d. [datum]
[naam tbs-gestelde]
geboren op [datum] te

Budgethouder: Divisie ForZoJJI

vergadering [datum]: [locatie]

€ 495,87

21%BTW

495,87
104,13

€ 600,00

[naam advocaat]
[adres]
[postcode woonplaats]
[BSN-, KvK- en BTW-nummer]
[emailadres]
[bankrekeningnummer]

Ondertekening

Ondergetekende verklaart deze declaratie naar waarheid te hebben ingevuld.

Datum:

De declaratie dient, met bijbehorende opdrachtbrief (= de agenda van de zorgconferentie), per e-mail te worden verzonden naar: Dforzofacturen@dji.minjus.nl.

¹ Bij alles wat tussen haken staat invullen met van toepassing zijnde gegevens.

Overzicht van TBS-klinieken en hun specialisaties

	patiëntencategorie					landelijke bestemming			Bijzonderheden
	man	vrouw	Ps**	Py**	VB**	LFPZ	EVBG	vreemdelingen	
FPC's *									
Veldzicht***	x	x	x	x	x		x	x	
Oostvaarderskliniek	x	x	x	x					
van Mesdag	x		x	x	x		x	x	alleen vrouwen op de EVBG
van der Hoevenkliniek	x	x	x	x					
Pompestichting Nijmegen	x		x	x				x	vreemdelingen zonder uitzicht op repatriëring
Pompestichting Zeeland						x			LFPZ locatie
Pompestichting Vught	x	x	x	x	x	x	x		EVBG en LFPZ
Kijvelanden	x		x	x	x		x		
Rooyse Wissel	x		x	x	x				

FPK's *									
Woenselse Poort	x	x	x	x	x				contra-indicatie voor zeden
FPK Assen	x	x	x	x					
Inforsa	x	x		x					
Hoeve Boschoord	x	x	x	x	x				
Rooyse Wissel	x		x	x	x				
van der Hoevenkliniek****	x	x	x	x	x				

* FPC = beveiligingsniveau 4 en FPK =
beveiligingsniveau 3

** Ps = persoonlijkheidsproblematiek / Py is psychotische problematiek / VB =
verstandelijke beperking (IQ<80)

*** Veldzicht heeft naast de afdelingen voor ongewenst vreemdelingen en EVBG 1 reguliere behandelafdeling voor mannen met psychotische
problematiek

**** De FPK van de van der Hoevenkliniek (de Wierde) is alleen bestemd voor overplaatsingen in het kader van longcare (Ps), niet voor
initiële eerste opnames.

Geriatrische zorg aan TBS-gestelden

De Minister voor rechtsbescherming, F.M. Weerwind, heeft op 13 oktober 2022 Kamervragen beantwoord naar aanleiding van het bericht dat TBS-patiënten die geriatrische zorg nodig hebben nu nergens terecht kunnen.

[Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, Aanhangsel 305](#)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht waarin een advocaat beschrijft hoe een cliënt van hem niet de juiste zorg krijgt, terwijl de rechtbank juist bij haar beslissing om de tbs van de cliënt te verlengen had overwogen dat door de tbs-kliniek gezocht zou worden naar een plek waar passende forensische en medisch geriatrische zorg geboden kon worden?

Antwoord op vraag 1

Ja, ik heb kennisgenomen van het bericht.

Vraag 2

Kunt u uiteenzetten waar tbs-patiënten nu terecht kunnen als zij geriatrische zorg nodig hebben? Klopt het dat er geen speciale afdelingen dan wel instellingen zijn voor deze groep mensen?

Antwoord op vraag 2

Het klopt dat er nog geen speciale afdelingen of instellingen zijn waar tbs-gestelden geriatrische zorg geboden kan worden. Het uitgangspunt is dat tbs-gestelden de zorg ontvangen die zij nodig hebben. DJI en de Forensisch Psychiatrische Centra (hierna: FPC's) geven waar nodig invulling aan geriatrische zorgvragen. Zo kan een tbs-gestelde onder verantwoordelijkheid van de FPC in een verpleeghuis worden geplaatst. Dat kan als dat geen risico's voor de veiligheid van de samenleving oplevert. Als dat niet aan de orde is dan levert de FPC binnen de muren van de kliniek de benodigde medische zorg. Indien een specifieke zorgvraag niet in huis aanwezig is, kan de tbs-kliniek deze zorg inkopen bij andere partijen. De meerkosten worden vergoed door DJI.

Vraag 3

Klopt het dat er eerder plannen waren om een forensische zorgafdeling op te zetten, waar ook geriatrische zorg geleverd kon worden? Zo ja, wat is er met deze plannen gebeurd?

Vraag 4

Bent u bereid om alsnog op zo kort mogelijke termijn te kijken naar de realisatie van een speciale afdeling, dan wel instelling, waar geriatrische zorg geleverd kan worden voor tbs-patiënten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vragen 3 en 4

Het afgelopen jaar zijn er verkennende gesprekken geweest tussen DJI en een FPC. Naar aanleiding van deze gesprekken inventariseert DJI momenteel de omvang van de zorgbehoefte en wat er nodig is om een dergelijke afdeling vorm te geven. Het is een complex vraagstuk omdat in een dergelijke afdeling specifieke kennis van de tbs-behandeling en van geriatrische zorg gecombineerd moeten worden. Daarnaast spelen de afwegingen of er binnen de tbs-gestelden een uniforme doelgroep is die groot genoeg is voor een speciale afdeling, of er

zorgaanbieders zijn die dit kunnen vormgeven en hoe de financiering van deze zorg eruit zou zien. Ik zal u op de hoogte houden van de voortgang in de voortgangsbrief forensische zorg van juni 2023. DJI heeft voor de zekerheid de optie voor de realisatie van een dergelijke afdeling meegenomen in de aanbesteding voor het jaar 2024.

Uitbreiding van het spreekrecht

Per 1 januari 2023 is o.a. het spreekrecht voor stief- en pleegfamilie in werking getreden ([Stb. 2022, 267](#)). In de [Kamerbrief](#) van 3 november 2022 liet de Minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind, weten dat de eerder uitgesproken verwachting dat het beperkte spreekrecht bij verlengingszittingen over TBS met verpleging en bij PIJ-verlengingszittingen ook per 1 januari 2023 in werking zou kunnen treden, moest worden bijgesteld. ‘Een zorgvuldige implementatie van dit onderdeel vergt echter meer tijd dan voorzien, waardoor 1 januari 2023 niet haalbaar is.’ De Minister werkt eraan om uiterlijk medio 2023 een implementatiedatum te hebben bepaald.

Jurisprudentie RSJ

Plaatsing van PIJ-er in TBS-instelling?

RSJ 3 augustus 2022, [22/25881/JB](#)

Betrokkene was vanuit een JJI geplaatst in CTP Veldzicht, omdat hij in de JJI niet te handhaven was. Ook daar bleek hij uiteindelijk niet op zijn plaatst te zijn. Tijdens een ZC werd geconstateerd dat geen enkele jeugd- of volwasseneninstelling bereid was om hem te behandelen, terwijl ook het voortduren van het verblijf in het CTP Veldzicht niet in het belang van de ontwikkeling van de jeugdige was. In overleg met de Dienst Terugkeer & Vertrek en de Immigratie- en Naturalisatiedienst keerde betrokkene in april 2022 terug naar zijn land van herkomst en is hij aldaar onder behandeling van een psychiater gesteld.

De beroepscommissie oordeelde dat artikel 77s, zesde lid, Sr – meer specifiek: de frase “of elders” – niet als wettelijke grondslag kan dienen voor plaatsing van een PIJ-er in een TBS-instelling. Sinds 1 januari 2019 voorziet de wet namelijk niet meer in een plaatsing van een PIJ-er in een TBS-instelling. ‘Het enkele gegeven dat er tot op heden (behandel)inhoudelijke redenen kunnen zijn die maken dat een dergelijke plaatsing nuttig of zelfs de enig denkbare optie is, kan niet tot een ander oordeel leiden. Het is aan de wetgever om dit desgewenst (weer) te regelen.’

Passantenvergoeding in verband met wachttijd overplaatsing? Bevoegdheid beroepscommissie

RSJ 12 april 2022, [22/25466/TP](#)

Betrokkene vroeg een passantenvergoeding vanwege de lange wachttijd voordat hij werd overgeplaatst van de Oostvaarderskliniek naar de Rooyse Wissel. De beroepscommissie oordeelde dat zij een vergoeding kan toekennen in geval van beroep tegen de in artikel 69, eerste lid, aanhef en onder b, Bvt genoemde verlenging van de passantentermijn, dat wil zeggen de termijn waarbinnen een TBS-gestelde na aanvang van de TBS vanuit een penitentiare inrichting in een TBS-instelling moet worden geplaatst. Ook kan zij bij de behandeling van een beroep als bedoeld in artikel 69, eerste lid, aanhef en onder a, Bvt tegen een concrete (over)plaatsingsbeslissing een tegemoetkoming toekennen voor opgelopen achterstand in de behandeling. In dit geval heeft betrokkene een tegemoetkoming verzocht zonder dat sprake is van een beroep tegen een beslissing als bedoeld in artikel 69 Bvt. De beroepscommissie kan niet buiten een dergelijk beroep overgaan tot het toekennen van een tegemoetkoming.

Jurisprudentie met betrekking tot de weigerende observandus; Commissie weigeraars; artikel 37a lid 6 Sr

Opvragen medische gegevens; proportionaliteitsvereiste

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 3 februari 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:878](#)

Het hof staat uitgebreid stil bij de mogelijkheid die de Adviescommissie op grond van artikel 37a lid 6 Sr heeft om het medisch beroepsgeheim te doorbreken. Daarbij wordt ingegaan op de wetgeschiedenis ('het stelsel van de wet'), op artikel 8 EVRM en de op dit artikel gebaseerde rechtspraak van het EHRM, en op de belangenafweging die moet worden gemaakt.

Hof: 'Uit artikel 8 EVRM en het stelsel van de wet, zoals toegelicht in de parlementaire geschiedenis, volgt dat het hof dient te beoordelen of de doorbreking van het medisch beroepsgeheim ook in het individuele geval proportioneel is, dat wil zeggen wordt gerechtvaardigd door een dwingende eis in het algemeen belang. Naar het oordeel van het hof dienen daartoe alle omstandigheden van het geval te worden betrokken, zoals de aard en de ernst van het feit waarvan de verdachte wordt verdacht (in ieder geval een zogenoemd geweldsmisdrijf), de omstandigheden waaronder het feit is gepleegd, de voor de vordering tot verstrekking aangevoerde gronden, de reden voor de weigering tot medewerking aan het onderzoek, het advies van de commissie, de aard en beschreven inhoud van de in het advies

genoemde gegevens alsmede de visie van de verdachte hierop, aanwijzingen dat bij de verdachte sprake is van een stoornis die nader onderzoek vergt en aanwijzingen voor het gevaar dat de verdachte een strafbaar feit zal begaan.

Bij die beoordeling dient te worden betrokken dat, zoals hiervoor uiteengezet en anders dan in de parlementaire geschiedenis is betoogd, de aan de rapporteurs verstrekte gegevens ook buiten de kring van de Adviescommissie en de rapporteurs openbaar kunnen worden. (...).

Doorbreking van het beroepsgeheim op grond van artikel 37a Sr vindt zijn reden in het minder concrete en minder acute belang van het voorkomen van een toekomstig strafbaar feit door oplegging van de maatregel van terbeschikkingstelling, terwijl nog niet is vastgesteld dat aan de voorwaarden voor oplegging is voldaan. Dat wordt juist onderzocht. Dit dient te worden meegewogen in het oordeel of verstrekking van de persoonsgegevens ook in het individuele geval proportioneel is.'

Vervolg op bovenstaande beschikking van Penitentiaire kamer hof (OM-cassatie)

Hoge Raad 13 september 2022

[ECLI:NL:HR:2022:1200](#)

De Hoge Raad gaat in op het toepasselijke toetsingskader en oordeelt (impliciet) dat – gelet op het proportionaliteitsvereiste – terughoudendheid geboden is bij het beantwoorden van de vraag of het medisch beroepsgeheim in het concrete geval mag worden doorbroken.

HR: '2.4.1 Met de invoering van artikel 37a leden 6 tot en met 9 Sr, in samenhang met het Besluit, heeft de wetgever willen voorzien in een met waarborgen omgeven regeling, waarin in specifieke gevallen het medisch beroepsgeheim kan worden doorbroken met als doel de rechter inzicht te geven in de vraag of tijdens het begaan van het feit bij de verdachte een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond. Lid 7 van die bepaling vereist onder meer dat de penitentiaire kamer van het hof machtiging verleent om, kort gezegd, de persoonsgegevens die de multidisciplinaire commissie heeft verkregen te gebruiken bij een op te stellen rapport of advies over de persoonlijkheid van de verdachte.

2.4.2 Voor het verlenen van de machtiging is op grond van artikel 37a lid 6 Sr in ieder geval vereist dat de verdachte wordt verdacht van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam als bedoeld in artikel 38e Sr, en dat het hof vaststelt dat de verdachte weigert medewerking te verlenen aan enig onderzoek als bedoeld in artikel 37a lid 4 Sr. Bij dit laatstgenoemde oordeel moet in ieder geval zijn voldaan aan de - door eisen van subsidiariteit ingegeven - voorwaarden in artikel 1.1, aanhef en onder i., van het Besluit om de verdachte te kunnen aanmerken als 'weigerende observandus'.

2.4.3 Verder volgt uit de hiervoor weergegeven wetsgeschiedenis dat de beoordeling door het hof mede ertoe strekt te waarborgen dat in het voorliggende geval de doorbreking van het medisch beroepsgeheim en de inbreuk op verdachtes - mede door artikel 8 van het Europees

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gewaarborgde - recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, beantwoordt aan de eisen van proportionaliteit. In het kader van deze individuele proportionaliteitstoets moet de rechter dus ook beoordelen of de doorbreking van het medisch beroepsgeheim wordt gerechtvaardigd door de omstandigheden van het concrete geval, waarbij onder meer aandacht kan zijn voor de aard en de ernst van het tenlastegelegde feit en de omstandigheden waaronder dit is gepleegd, wat overigens bekend is over (de persoon van) de verdachte, en de inhoud van het rapport van de multidisciplinaire commissie. De omvang van de motiveringsplicht ter zake is mede afhankelijk van wat door het openbaar ministerie en de verdediging wordt aangevoerd.

2.5 In deze zaak heeft het hof met zijn hiervoor weergegeven overwegingen het onder 2.4.2 en 2.4.3 weergegeven toetsingskader niet miskend. De overwegingen van het hof die erop neerkomen dat na het verlenen van een machtiging de persoonsgegevens van de verdachte (indirect) openbaar kunnen worden tijdens de behandeling ter terechtzitting van de hoofdzaak, en dat op het moment van zijn beslissing niet vaststaat of zal zijn voldaan aan de voorwaarden die de wet stelt aan het opleggen van de maatregel van terbeschikkingstelling, kon het hof zonder blijk te geven van een onjuiste rechtsopvatting betrekken bij zijn beoordeling of in dit geval aan het proportionaliteitsvereiste is voldaan. Mede gelet op de overige omstandigheden van het tenlastegelegde feit en (de persoon van) de verdachte die het hof in aanmerking heeft genomen, is zijn beslissing ook niet onbegrijpelijk. De omstandigheden dat het ging om een verdenking van poging tot moord en het hof beschikte over rapporten die aanwijzingen bevatten dat bij de verdachte sprake is van een ziekelijke stoornis of een gebrekkige ontwikkeling van zijn geestvermogens, brengen niet noodzakelijk mee dat de verstrekking van medische gegevens gerechtvaardigd zou zijn.'

Overige jurisprudentie met betrekking tot de weigerende observandus

Weigerende observandus; wel TBS, ondanks het feit dat de deskundigen geen diagnose konden stellen; rechtbank stelt zelf diagnose

Rechtbank Den Haag 24 januari 2022

[ECLI:NL:RBDHA:2022:337](#)

'Op basis van de eerdere diagnoses uit de periode van 1995-2007, het feit dat aan de destijds door zijn behandelaars geformuleerde randvoorwaarden voor succesvolle resocialisatie niet is voldaan, het feit dat de verdachte binnen enkele jaren na beëindiging van zijn tbs-maatregel verviel in het seksueel misbruik van zijn stiefdochter, en gezien de door de in deze procedure geraadpleegde gedragsdeskundigen geconstateerde aanwijzingen voor narcistische en antisociale kenmerken in de persoonlijkheid van de verdachte, stelt de rechtbank vast dat de

verdachte ten tijde van de bewezen verklaarde feiten leed – en ook nu nog lijdt – aan een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens.’

Weigerende observandus; rapport ouder dan 1 jaar; geen instemming; hof legt wel TBS op
Gerechtshof Amsterdam 12 juli 2022

[ECLI:NL:GHAMS:2022:2636](#)

‘Het hof constateert dat de verdachte geen instemming heeft verleend deze rapportage te gebruiken, terwijl instemming met het gebruik op grond van artikel 37a lid 3 van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) is vereist nu dit advies eerder dan een jaar voor de aanvang van de terechtzitting is gedagtekend.

Het hof overweegt dat voornoemd rapport aldus in beginsel niet (meer) kan dienen als grondslag voor oplegging van een TBS-maatregel. Echter, de verdachte heeft ter terechtzitting in hoger beroep eveneens verklaard geen medewerking te zullen verlenen aan het laten opstellen van een *nieuwe* rapportage. Onder die omstandigheid kan het hof zich, mede gelet op het bepaalde in artikel 37a lid 4 Sr, baseren op de PBC-rapportage van 7 juni 2021. Het hof doet dat en neemt de overwegingen en conclusies van de rechtbank ten aanzien van dit rapport over en maakt deze tot de zijne.’

Jurisprudentie met betrekking tot oplegging van de TBS-maatregel

Niet alleen kijken naar de stoornis, maar ook naar het indexdelict

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 26 april 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:3215](#)

Volledig ontoerekeningsvatbare verdachte had kind in het water gegooid. Dit feit was primair tenlastegelegd als poging tot doodslag. Uiteindelijk werd eenvoudige mishandeling bewezen verklaard. Verdachte werd ontslagen van alle rechtsvervolging. TBS is niet mogelijk.

Hof: ‘Volgens de wet kan aan een verdachte die wordt ontslagen van alle rechtsvervolging geen straf worden opgelegd. Het opleggen van een maatregel is volgens de wet alleen mogelijk indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo geldt als voorwaarde voor het opleggen van de maatregel tot terbeschikkingstelling dat het door verdachte begane feit een misdrijf is waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld.

Verdachte heeft zich schuldig gemaakt aan mishandeling van [slachtoffer]. De maximale gevangenisstraf die op mishandeling staat is drie jaren. Gelet daarop kan voor het bewezenverklaarde feit niet de maatregel tot ter beschikkingstelling worden opgelegd.

Tot enkele jaren geleden zou het mogelijk zijn geweest om in een situatie als deze de verdachte voor een jaar te plaatsen in een psychiatrisch ziekenhuis. De wetgever heeft echter de bepaling die plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis mogelijk maakte uit de wet gehaald in verband met de inwerkingtreding van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).’ In dit geval was niet voldaan aan de criteria voor het verlenen van een zorgmachtiging (ex art. 2.3 Wfz jo 6.5 Wvggz).

Proportionaliteit

Rechtbank Overijssel 22 maart 2022

[ECLI:NL:RBOVE:2022:776](#)

Het feit (een verbale bedreiging) en de omstandigheden zijn niet dusdanig dat zij de oplegging van de ingrijpende maatregel van TBS met verpleging van overheidswege rechtvaardigen.

Opleggen TBS met verpleging van overheidswege aan vreemdeling zonder rechtmatige verblijfsstatus in Nederland?

Rechtbank Gelderland 2 augustus 2022

[ECLI:NL:RBGEL:2022:4097](#)

‘De rechtbank overweegt verder dat het feit dat verdachte niet rechtmatig in Nederland verblijft, niet in de weg staat aan het opleggen van de tbs-maatregel. De Verlofregeling TBS voorziet in artikel 2, zesde lid, onder a in de mogelijkheid van begeleid verlof voor een vreemdeling zonder rechtmatig verblijf in Nederland, indien dit noodzakelijk is ten behoeve van het vertrek uit Nederland of ter voorbereiding op de resocialisatie van de vreemdeling in het land van herkomst. Het verloop van de maatregel zal periodiek worden getoetst door de rechter. Daarbij kan ook de staat van de verblijfstatus van verdachte worden gemonitord met het oog op het verloop van de behandeling en de eventuele repatriëring naar zijn land van herkomst. De rechten van verdachte zijn hiermee naar het oordeel van de rechtbank voldoende gewaarborgd.’

TBS als ultimum remedium?

Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft op 20 december 2018 ([ECLI:NL:GHARL:2018:11091](#)) ondubbelzinnig aangegeven dat de stelling dat oplegging van TBS met verpleging van overheidswege een ‘ultimum remedium’ is, niet uit de wet volgt en dat de wet niet eist dat eerst een minder ingrijpende sanctie (straf of maatregel) moet worden opgelegd dan wel een vrijwillig of minder ingrijpend behandeltraject moet worden gevolgd alvorens de maatregel TBS met bevel tot verpleging van overheidswege kan worden opgelegd. Opleggingsrechters zien TBS dikwijls toch als een uiterst middel.

Proportionaliteit; TBS ultimum remedium

Rechtbank Amsterdam 18 mei 2022

[ECLI:NL:RBAMS:2022:2757](#)

De rechtbank stelt voorop dat de oplegging van de TBS-maatregel een ultimum remedium is, omdat het een zeer ingrijpende en een langdurige vrijheidsbenemende maatregel is die niet lichtvaardig moet worden opgelegd. 'Bij de beoordeling daarvan moet ook worden gekeken naar de aard en ernst van het bewezenverklaarde feit en de noodzaak tot beveiliging van de maatschappij.'

Dwangverpleging ultimum remedium

Rechtbank Noord-Nederland 14 juli 2022

[ECLI:NL:RBNNE:2022:2413](#)

De rechtbank oordeelt dat in dit geval oplegging van de TBS-maatregel aan de orde is. 'Oplegging van dwangverpleging daarbij acht de rechtbank echter een ultimum remedium.'

TBS ultimum remedium?

Rechtbank Oost-Brabant 24 augustus 2022

[ECLI:NL:RBOBR:2022:3486](#)

De rechtbank overweegt dat een van de voorwaarden is dat de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen, het opleggen van de maatregel eist. 'In deze voorwaarde komt tot uitdrukking dat de terbeschikkingstelling een ultimum remedium moet zijn: indien een minder ingrijpende afdoening van de zaak mogelijk is en voldoende bescherming biedt voor de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen, kan een terbeschikkingstelling niet aan de orde zijn.'

Causaliteit tussen stoornis en delict (doorwerking)

De Hoge Raad heeft in de zogenoemde Kraggenburgzaak (HR 22 januari 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC1311](#)) overwogen dat artikel 37a, eerste lid, Sr niet meer eist dan een verband bestaande uit gelijktijdigheid. De rechter hoeft bij het geven van een last tot TBS niet vast te stellen dat de bewezenverklaarde feiten het gevolg zijn van de geestesgesteldheid van de verdachte. Feitenrechtters hechten vaak wel belang aan die doorwerking (o.a. omdat zij moeten kunnen bepalen of de veiligheid het opleggen van de maatregel eist).

O.a.

Rechtbank Gelderland 27 september 2022

[ECLI:NL:RBGEL:2022:5525](#)

Gerechtshof Amsterdam 13 juli 2022

[ECLI:NL:GHAMS:2022:2054](#)

Gerechtshof Amsterdam 29 juni 2022

[ECLI:NL:GHAMS:2022:2001](#)

Rechtbank Noord-Nederland 21 april 2022

[ECLI:NL:RBNNE:2022:1250](#)

Rechtbank Oost-Brabant 2 maart 2022

[ECLI:NL:RBOBR:2022:658](#)

De raadsman zou naar aanleiding van de rechtspraak in de Kraggenburgzaak bijvoorbeeld het volgende kunnen aanvoeren:

‘De stelling onder verwijzing naar de Kraggenburg rechtspraak dat voor oplegging van TBS niet meer nodig is dan gelijktijdigheid tussen stoornis en delict is te kort door de bocht. In de praktijk komt het logischerwijs niet (of nauwelijks) voor dat een rechter een verdachte die volledig toerekeningsvatbaar is tot TBS veroordeelt.

Kraggenburg kan worden verklaard uit het feit dat **DE WET niet eist** dat de rechter een causaal verband vaststelt. En omdat de wet dat niet eist, kun je niet in cassatie met als middel dat de rechter dat causaal verband wel had moeten vaststellen, want de Hoge Raad controleert alleen maar of de rechter heeft vastgesteld dat aan de WETTELIJKE voorwaarden voldaan is. Dat wil dus niet zeggen dat causaal verband meer impliciet niet van belang is.

De vraag is waar een TBS-behandeling op moet zien als de stoornis geen rol heeft gespeeld bij de delicten. Het Nederlandse TBS-stelsel wordt (inter)nationaal geprezen om bewezen effectiviteit als wordt gekeken naar recidivecijfers. Kort gezegd is de basis van dat stelsel dat stoornissen die een rol spelen bij de totstandkoming van delicten worden bewerkt in TBS. Het zou experimenteel zijn veroordeelden waarvan niet vaststaat dat een stoornis doorwerkt in delicten in dat systeem te plaatsen. De stelling is te betrekken dat de rechters TBS-klinieken met een levensgroot probleem opzadelen als verdachten TBS opgelegd krijgen terwijl er geen sprake is geweest van doorwerking van stoornissen in de delicten.

Het is dan ook niet verbazingwekkend dat de Hoge Raad waarde hecht aan het verband tussen stoornis en delict. Op 19 februari 2013 overwoog de Hoge Raad: *“Dit laat overigens onverlet dat de rechter bij het al dan niet geven van een last tot terbeschikkingstelling, nadat hij heeft geoordeeld dat aan de wettelijke voorwaarden voor oplegging daarvan is voldaan, relevant kan achten in hoeverre aannemelijk is dat enig verband bestaat tussen - kort gezegd - de stoornis en het begane feit, nu de last tot terbeschikkingstelling immers wordt opgelegd naar aanleiding van een begaan strafbaar feit”*. (JK)

Jurisprudentie over de gemaximeerde TBS

Is de TBS met voorwaarden gemaximeerd tot 4 jaar als het indexdelict niet een misdrijf is dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam? (i.c. diefstallen)

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:1699](#)

Het hof legt uit dat de maximering tot vier jaren niet geldt voor de TBS met voorwaarden. De TBS met voorwaarden kan in alle gevallen negen jaren duren.

Vertrouwensbeginsel

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 21 april 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:3216](#)

Opleggingsrechter had de maatregel opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, maar had daarbij expliciet overwogen dat de maatregel de periode van vier jaren niet te boven kan gaan. De terbeschikkinggestelde, de klinieken en het ministerie van Justitie en Veiligheid zijn van meet af aan uitgegaan van een gemaximeerde TBS. Het hof oordeelde dat in deze specifieke casus de terbeschikkinggestelde er gerechtvaardigd op mocht vertrouwen dat de hem in het opleggingsarrest opgelegde maatregel gemaximeerd is.

Aanvang en duur van de gemaximeerde TBS in gevallen waarin sprake is geweest van een bevel voorlopige verpleging (na mislukte TBS met voorwaarden)

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 7 april 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:2928](#)

In het geval een TBS-gestelde alsnog van overheidswege wordt verpleegd, brengt artikel 5, eerste lid, EVRM met zich dat voor de berekening van de termijn van de gemaximeerde TBS

die vooraf is gegaan door een bevel voorlopige verpleging, als aanvangsdatum dient te worden genomen de dag dat de vrijheidsbeneming op grond van het bevel tot voorlopige hechtenis is begonnen. Een en ander kan tot gevolg hebben dat er uiteindelijk nog maar beperkt tijd beschikbaar is voor de behandeling.

O.a. bedreiging met een wapen; TBS gemaximeerd?

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 7 december 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:10441](#)

De verdachte werd door het hof onder meer veroordeeld voor bedreiging van twee verbalisanten. Hij had met een mestvork stekende bewegingen gemaakt in de richting van de verbalisanten die op dat moment in een auto zaten met gedeeltelijk geopend raam. Het hof legde TBS met verpleging van overheidswege op en oordeelde dat de totale duur van de maatregel in dit geval gemaximeerd is. Dit oordeel werd niet nader gemotiveerd.

Jurisprudentie over TBS met voorwaarden

Is omzetting van TBS met voorwaarden in TBS met verpleging mogelijk indien de uitspraak waarbij de dadelijk uitvoerbaar verklaarde voorwaarden zijn opgelegd nog niet onherroepelijk is?

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 3 februari 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:891](#)

Het hof neemt als uitgangspunt dat de termijn van de TBS aanvangt op het ogenblik waarop het bevel tot dadelijke uitvoerbaarheid van TBS met voorwaarden ingaat en dat deze termijn kan worden verlengd als de maatregel nog niet onherroepelijk is. Dit betekent dat het mogelijk is dat op grond van artikel 6:6:10, eerste lid, aanhef en onder e, Sv gedurende de looptijd van de TBS wordt beslist dat de TBS-gestelde alsnog van overheidswege zal worden verpleegd als deze een gestelde voorwaarde niet heeft nageleefd of anderszins het belang van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen dat eist.

Zie ook: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 22 september 2022, [ECLI:NL:GHARL:2022:8791](#).

Het hof wijst de vordering tot het alsnog geven van een bevel tot verpleging af en wijzigt de voorwaarden die zijn verbonden aan de TBS met voorwaarden: 'Gelet hierop is het naar het oordeel van het hof verantwoord de dadelijk uitvoerbaar verklaarde terbeschikkingstelling met voorwaarden voort te zetten totdat de strafkamer van dit hof heeft geoordeeld op het hoger beroep in de strafzaak. Het is goed mogelijk dat het nog geruime tijd duurt voordat het arrest in de strafzaak wordt gewezen. In het geval tegen dit arrest cassatieberoep wordt ingesteld zal het nog veel langer duren voordat duidelijk wordt of en zo ja, in welke vorm en

wanneer de maatregel ten uitvoer zal worden gelegd. Anders dan eerder aangekondigd, zal het hof daarom het onderzoek in deze zaak niet opnieuw schorsen maar een eindbeslissing nemen op het beroep van de terbeschikkinggestelde in deze zaak. Daarmee loopt de penitentiaire kamer van het hof op geen enkele wijze vooruit op de beslissing die de strafkamer nog gaat nemen in het hoger beroep in de strafzaak.'

Kunnen de moeilijkheden bij het vinden van een kliniek een doorslaggevende reden zijn de TBS-gestelde alsnog van overheidswege te verplegen?

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 18 augustus 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:7824](#)

Het hof stelt vast dat de TBS-gestelde de voorwaarden heeft overtreden door onvoldoende medewerking te verlenen aan het klinische traject, medicatie niet volgens voorschrift in te nemen en niet de aanwijzingen van de zorginstelling op te volgen. Het hof acht echter een omzetting niet een passende reactie op deze overtreding van de voorwaarden. Een klinische behandeling in een instelling met een hoger beveiligingsniveau dan een FPK is niet geïndiceerd en opname in een FPC in het kader van een TBS met verpleging van overheidswege is onnodig en eerder contraproductief. Voortzetting van de TBS met voorwaarden met een klinische behandeling in een FPA of een FPK, uitgaande van het handicapmodel, is als meest adequate reactie geïndiceerd.

De reclassering heeft na contact met IFZ, DIZ, FPL, verschillende FPK's de conclusie getrokken dat er naar verwachting binnen een half jaar geen plek voor de TBS-gestelde is in een FPK.

Hof: 'Gelet op de aard van de overtreding van de voorwaarden, het verloop en de inhoud van de behandeling tot nu toe, de aard en omvang van het recidiverisico en het benodigde risicomangement, kan dit echter geen reden zijn de terbeschikkinggestelde alsnog van overheidswege te verplegen. De terbeschikkinggestelde dient in een FPK of FPA te worden geplaatst. De indicatiestelling van IFZ/NIFP kan daaraan niet in de weg staan. Het hof zal de voorwaarden bij de terbeschikkingstelling zodanig wijzigen dat de terbeschikkinggestelde dient te verblijven in een FPK of FPA. Ingevolge artikel 5.1, tweede lid, van de Wet forensisch zorg zal IFZ/NIFP die indicatiestelling moeten aanpassen aan de beslissing van dit hof, dus in ieder geval een FPA.'

Vordering alsnog verplegen van overheidswege afgewezen ondanks ontbreken indicatiestelling

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 november 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:9895](#)

'Het hof komt tot een andere beslissing dan de rechtbank gelet op de pro justitiarapportages van psychiater Van der Hoorn en psycholoog Gaertner van 19 oktober 2022 en het

verhandelde op de terechtzitting in hoger beroep. Het advies van GGZ tot omzetting van de terbeschikkingstelling met voorwaarden in een terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege maakt de beslissing van het hof niet anders. Hoewel het hof zich kan voorstellen dat de twee afgebroken klinische behandelingen GGZ weinig optimistisch stemmen, hebben de psychiater en de psycholoog na een gedegen onderzoek goed onderbouwd dat de behandeling van de terbeschikkinggestelde tot nu toe niet helemaal heeft aangesloten bij de multiproblematiek van de terbeschikkinggestelde. De deskundigen zien nog mogelijkheden voor behandeling en resocialisatie binnen de terbeschikkingstelling met voorwaarden. Ook is naar hun oordeel het gevaar dat van de terbeschikkinggestelde uitgaat niet zo groot dat verpleging van overheidswege is aangewezen. Het hof ziet hierin reden de vordering tot alsnog verplegen af te wijzen.

Daaraan staat niet in de weg dat op dit moment door GGZ geen indicatiestelling is verkregen. Het hof kan niet volgen dat het IFZ een verzoek tot indicatiestelling dat is gebaseerd op een tussenbeslissing van het hof en op rapporten van een psychiater en een psycholoog niet in overweging heeft genomen. Dit behoeft echter geen nader onderzoek of bespreking. Het hof gaat er, gelet op de aangehaalde uitspraak van het IFZ, namelijk vanuit dat er naar aanleiding van deze beslissing tot voortzetten van de terbeschikkingstelling met voorwaarden spoedig een geschikte plek zal worden gevonden voor de terbeschikkinggestelde.'

Jurisprudentie over verlenging van de maatregel

Geen regulier resocialisatietraject mogelijk bij ongewenst verklaarde vreemdeling; verlenging noodzakelijk; hof wijkt af van uitgangspunt dat met 2 jaar moet worden verlengd; uitbreiding vrijheden mogelijk?

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 14 juli 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:6295](#)

De TBS-gestelde kan als ongewenst verklaarde vreemdeling geen regulier resocialisatietraject doorlopen. Repatriëring lijkt (vooralsnog) evenmin mogelijk.

Hof: 'Gelet op de huidige situatie van de terbeschikkinggestelde en de onduidelijkheid over mogelijkheden voor zijn behandeling en resocialisatie in de toekomst al dan niet door repatriëring, acht het hof het aangewezen dat de noodzaak tot voortzetting van de huidige maatregel binnen een kortere termijn dan twee jaren opnieuw wordt beoordeeld door de rechtbank. (...). Het hof acht het wenselijk dat de kliniek in een eventueel volgend verlengingsadvies tevens aandacht besteedt aan andere mogelijkheden dan de WETS-procedure voor de repatriëring van de terbeschikkinggestelde naar Bulgarije en ook antwoord geeft op de vraag of en zo ja, in hoeverre hij dan toe is aan een uitbreiding van zijn vrijheden.'

Wat te doen met oudere TBS-gestelden die dement (zijn ge-)worden en daardoor (ook) geriatrische zorg nodig hebben?

Rechtbank Midden-Nederland 26 september 2022

[ECLI:NL:RBMNE:2022:3839](#)

Geadviseerd was de TBS met een jaar te verlengen 'om, gezien de mogelijke snelle achteruitgang van betrokkene ten gevolge van dementie, de opties voor een eventuele overgang naar een andere maatregel over een jaar open te houden alwaar passende medisch geriatrische zorg aangeboden zou kunnen worden. Een verslechtering op somatisch gebied zou een afname van delictsriscico's tot gevolg kunnen hebben tot een niveau waarop plaatsing op een (gesloten) afdeling van een regulier verpleeghuis realiseerbaar zou kunnen zijn. Hierbij wordt opgemerkt dat wanneer betrokkene op ongeveer het huidige niveau blijft functioneren of delictsriscico's niet verminderen door somatische achteruitgang, verlenging van de tbs over een jaar weer geadviseerd zal worden omdat een forensisch kader dan nog steeds noodzakelijk wordt geacht. (...).'

De rechtbank verlengt de TBS met twee jaar omdat uit de rapportages naar voren komt dat een forensisch kader met het huidige beveiligingsniveau nog steeds noodzakelijk wordt geacht. 'Betrokkene is door de progressieve dementie slechter gaan functioneren maar op dit moment is de zorg en ondersteuning nog passend en het risicomanagement adequaat.'

Termijn verlenging

In de rechtspraak wordt als uitgangspunt gehanteerd dat de TBS verlengd dient te worden met een termijn van twee jaren wanneer aannemelijk is geworden dat de behandeling en resocialisatie van de TBS-gestelde in het bestaande juridische kader meer tijd in beslag zal nemen dan de tijd die resteert bij een verlenging van de TBS met een termijn van een jaar. Soms wordt van dit uitgangspunt afgeweken:

Het hof wijkt af van het hierboven genoemde uitgangspunt om vinger aan de pols te houden i.v.m. behandelimpasse

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 februari 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:8792](#)

Er is sprake van een impasse. Het hof verlengt de maatregel met een jaar 'om zo de ontwikkelingen met betrekking tot de koers van de kliniek op een kortere termijn te kunnen toetsen. Het hof acht het daarbij van belang dat voorafgaand aan de volgende verlengingszitting een overleg plaatsvindt, zo mogelijk in de vorm van een zorgconferentie, waarbij in ieder geval de externe rapporteurs aanwezig zijn en met als doel om te komen tot een veilig en verantwoord (resocialisatie)plan.'

Afwijken van het uitgangspunt; het hof ziet mogelijkheden voor een sneller verloftraject dan de kliniek voor ogen heeft

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 7 april 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:2925](#)

De behandeling lijkt (eindelijk) aan te slaan. Er dient voor gewaakt te worden dat de TBS-gestelde onnodig lang klinisch wordt behandeld. Er zal kritisch bekeken moeten worden of TBS-gestelde de klinische fase versneld kan doorlopen. 'Het hof ziet hier, in combinatie met de positieve lijn in het traject van de terbeschikkinggestelde sinds de aanvang van zijn traject, voldoende aanleiding om maatregel te verlengen met niet meer dan één jaar, teneinde zo de ontwikkelingen en de voortgang in het traject op een kortere termijn te kunnen toetsen.'

Het hof dringt aan op tempoverhoging

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 22 september 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:8750](#)

Het hof lijkt zich met de inhoud van de behandeling te willen bemoeien door te overwegen dat het hof van oordeel is dat het resocialisatietraject in een hoger tempo dient te worden voortgezet dan de kliniek op dit moment voornemens is. Het hof ziet daarin aanleiding de TBS met slechts een jaar te verlengen 'met als doel zo de ontwikkelingen op een kortere termijn te kunnen toetsen.'

Het hof ziet geen aanleiding om af te wijken van het uitgangspunt, maar benadrukt wel dat een zorgconferentie wenselijk is

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 13 oktober 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:9155](#)

'Hoewel een verlenging met één jaar de terbeschikkinggestelde mogelijk meer perspectief zal bieden, kunnen te snelle stappen richting resocialisatie bij haar ontregelend en daarmee contraproductief werken. Het hof wijst er wel op dat het recidiverisico, dat niet geheel kan worden gelijkgesteld aan gevaar voor destabilisatie, een voortvarender resocialisatie lijkt te rechtvaardigen dan nu wordt voorzien. (...). Volgens de deskundige is het van belang om al bij de volgende stap in de resocialisatie een plek te vinden waar de terbeschikkinggestelde lang kan blijven. Het zou goed zijn als de huidige kliniek die vervolgplek een 'gebruiksaanwijzing' van de terbeschikkinggestelde kan meegeven. Langer verblijf in de huidige kliniek geeft echter geen garantie voor een goede overgang naar de vervolgplek. Gelet hierop acht het hof het wenselijk dat binnen de huidige verlengingsperiode een zorgconferentie wordt georganiseerd waarin de mogelijkheden voor uitstroom uit de terbeschikkingstelling, in het licht van het voorgaande, nader worden onderzocht.'

Behandeling ligt stil in afwachting van beslissing tot toekenning van de LFPZ-status. Verlenging met een jaar om de ontwikkelingen op een kortere termijn te kunnen toetsen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 15 december 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:11150](#)

De uiteindelijke keuze waar men in dit geval voor staat is ofwel een nieuwe resocialisatiepoging, danwel het toekennen van de LFPZ-status. De deskundigen verschillen van inzicht. Het hof verlengt met een jaar.

Hof: 'Het hof stelt vast dat de behandeling en de resocialisatie van de terbeschikkinggestelde in de kliniek feitelijk al geruime tijd stilliggen in afwachting van de beslissing om de LFPZ-status al dan niet aan hem toe te kennen. In beide gevallen zal het traject langer dan één jaar duren. De minister voor Rechtsbescherming beslist, na advies van de LAP, over de toekenning van de LFPZ-status en niet het hof. Het hof stelt wel vast dat de kliniek en de externe deskundigen van inzicht verschillen over de mogelijkheden tot behandeling en resocialisatie van de terbeschikkinggestelde. Daarbij geldt dat de resocialisatieadviezen van deze externe deskundigen op belangrijke punten overeenkomen met de adviezen van multidisciplinaire, externe pro justitiarapportages uit 2018 en 2021. Daarom zal het hof de terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege verlengen met slechts één jaar met als doel zo de ontwikkelingen op een kortere termijn te kunnen toetsen. Aan deze verlenging met één jaar mag de terbeschikkinggestelde niet de verwachting ontlenen dat na afloop van dit jaar de terbeschikkingstelling (voorwaardelijk) zal worden beëindigd of opnieuw slechts met één jaar zal worden verlengd.'

Rechtspraak met betrekking tot (voorwaardelijke) beëindiging van de verpleging van overheidswege

Minimale voorwaarden om strijd met artikel 5 EVRM te voorkomen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 juni 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:5665](#)

Het hof oordeelde dat het recidiverisico na het beëindigen van de TBS zodanig laag is, dat niet langer gezegd kan worden dat de veiligheid verdere verlenging van de TBS eist (vgl. art. 38d lid 2 Sr). De wet schrijft echter voor dat de rechter de TBS niet kan beëindigen zonder dat de maatregel eerst minimaal één jaar voorwaardelijk is beëindigd (vgl. art. 6:2:17 lid 1 Sv). In dit geval was het jaar nog niet om. Het hof wijzigt de voorwaarden, in die zin dat de voorwaarden die verbonden zijn aan de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege worden beperkt tot het minimum. De nieuwe voorwaarden zijn niet of nauwelijks vrijheidsbeperkend, waardoor de TBS met een jaar verlengd kan worden, zonder dat er strijd ontstaat met artikel 5 EVRM en art. 2 Vierde Protocol bij het EVRM.

Time out

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 4 augustus 2022

[ECLI:NL:RBZWB:2022:4531](#)

Een van de voorwaarden die in het kader van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging waren opgelegd, was dat de veroordeelde zou moeten meewerken aan een time-out, 'als de reclassering dat nodig vindt'. Aan de orde was de vraag of deze voorwaarde toelaatbaar is, aangezien de noodzaak van opnemings- en de duur ervan wordt overgelaten aan de reclassering (en niet aan de rechter). De rechtbank oordeelde dat dit niet bezwaarlijk is.

Rb: 'Ten eerste is de maatregel van de time-out een vast onderdeel van het tbs-regime, zowel intra- als extramuraal. Door de time-out in de extramurale fase te schrappen of op een andere wijze vorm te geven zou de structuur van de uitvoering van de tbs-maatregel worden aangetast. Hierbij weegt mee dat de optie van een time-out ook van invloed is op de proportionaliteit en subsidiariteit van de maatregel, waar immers in geval van een voorwaardelijke beëindiging door die tijdelijke terugplaatsing (nog) niet overgegaan wordt tot herleving van de tbs-maatregel met dwangverpleging; een zeer ingrijpend gevolg. Ten tweede valt de veroordeelde bij een time-out als het ware terug op de eerdere behandelrelatie, hetgeen in een situatie ex artikel 14c niet noodzakelijk het geval is. Dit heeft als bijkomend (praktisch) voordeel dat voor de veroordeelde een behandelplaats beschikbaar is, die ook nog eens het juiste beveiligingsniveau heeft en waar de kliniek met de veroordeelde bekend is. Dit kan bij bijvoorbeeld een crisismaatregel niet worden gegarandeerd en is derhalve ook in dat opzicht het meest gunstige voor de veiligheid van de maatschappij en voor de veroordeelde.'

Voorwaarde van een klinische time-outopname (n.a.v. HR 12 juli 2022, [ECLI:NL:HR:2022:1027](#))

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 15 december 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:10739](#)

Het hof constateert dat de voorwaarde van een time-out niet voorziet in een bemoeienis van de rechter bij de opname in de zorginstelling en oordeelt dat de voorgestelde voorwaarde om die reden niet kan worden verbonden aan de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging. In voorkomende gevallen dient de weg van artikel 6:6:10 lid 2 Sv te worden gevolgd.

Hof: 'Anders dan artikel 14c Sr, kent artikel 6:6:10, tweede lid, Sv een inhoudelijk criterium voor de te stellen voorwaarden, kort gezegd, dat zij dienen ter bescherming van de veiligheid. Dit is hetzelfde criterium als bij de terbeschikkingstelling met voorwaarden. Over de terbeschikkingstelling met voorwaarden heeft de Hoge Raad overwogen dat een klacht over afzonderlijke voorwaarden dient te worden beoordeeld tegen de achtergrond van het geheel van de gestelde voorwaarden, die onmiskenbaar strekken tot een doeltreffende behandeling van de terbeschikkinggestelde verdachte en dus tevens tot het voorkomen van nieuwe

strafbare feiten (Hoge Raad 19 november 2019, ECLI:NL:HR.2019:1797). Anders dan bij een voorwaardelijke gevangenisstraf, dient een terbeschikkinggestelde in te stemmen met de stellen voorwaarden. Ten slotte volgen de voorwaarden bij een voorwaardelijke beëindiging op (vaak langdurige) vrijheidsbeneming en strekt de voorwaarde van een time-out er mede toe een hervatting van de verpleging van overheidswege, en daarmee (vaak langdurige) vrijheidsbeneming, te voorkomen.

Het hof ziet in deze verschillen met de door Hoge Raad besliste zaak echter onvoldoende redenen om te oordelen dat opname in een zorginstelling tijdens de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege kan plaatsvinden zonder dat de rechter oordeelt over de noodzaak daarvan. Het gaat immers om een zelfde inperking van vrijheden. Op grond van artikel 6:6:10, tweede lid, Sv jo. artikel 38a, eerste lid, Sr is het ook aan de rechter voorbehouden om de instelling aan te wijzen waarin de terbeschikkinggestelde zich laat opnemen. In Hoge Raad 25 mei 1993, NJ 1993, 745, werd geoordeeld dat dit niet aan een deskundige mocht worden overgelaten. Verder brengt de instemming van de terbeschikkinggestelde met een algemeen gestelde voorwaarde niet mee dat een latere opname in een zorginstelling steeds vrijwillig is. Ten slotte heeft de wetgever met artikel 6:6:10a Sv expliciet voorzien in een wettelijke grondslag voor het aanvullend opleggen van de voorwaarde van een crisisopname in een zorginstelling door de rechter.

Hieruit volgt dat de door de reclassering voorgestelde voorwaarde van een time-out niet kan worden verbonden aan de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege. In dit verband overweegt het hof nog als volgt.

De door de reclassering voorgestelde voorwaarde verschilt van artikel 6:6:10a Sv. Een time-out kan op zeer korte termijn door de reclassering zelf worden besloten en geëffectueerd. Voor de toepassing van de crisisopname van artikel 6:6:10a Sv zal de reclassering eerst contact moeten opnemen met de officier van justitie, die vervolgens een vordering zal moeten doen bij de rechter-commissaris, die vervolgens binnen uiterlijk drie dagen moet beslissen.

Bij een acute destabilisatie kan het nodig zijn de terbeschikkinggestelde op een kortere termijn op te nemen in een zorginstelling dan met de procedure van artikel 6:6:10a Sv is gemoed. Deze omstandigheid zal de rechter moeten betrekken in zijn afweging of het verantwoord is de verpleging van overheidswege voorwaardelijk te beëindigen.

Verder dient de verplichte betrokkenheid van de rechter bij de plaatsing in een zorginstelling te worden gezien als een waarborg ter bescherming van de vrijheden van de terbeschikkinggestelde, die bij de verplichte opname in een zorginstelling vergaand kunnen worden ingeperkt. Naar het oordeel van het hof brengt dit mee dat er niets aan de in de weg staat dat de terbeschikkinggestelde zich vrijwillig laat opnemen in de zorginstelling. Een voorwaarde van die strekking heeft dan niet tot doel de terbeschikkinggestelde tot medewerking te verplichten, maar om een grondslag te bieden voor forensische zorg. De opname kan dan alleen zolang voortduren als de terbeschikkinggestelde daarmee instemt.

Wanneer de terbeschikkinggestelde de opname zelf beëindigt, is dit geen overtreding van een voorwaarde.

Het hof zal de door de reclassering voorgestelde voorwaarde in deze zin herformuleren.'

Voorwaardelijke beëindiging van de verpleging ter voorkoming van schending van de artikelen 5 en 14 EVRM bij een illegale vreemdeling

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 21 juni 2022

[ECLI:NL:RBZWB:2022:3337](#)

Omdat de verblijfsvergunning van de TBS-gestelde was ingetrokken, kon het reguliere verloftraject niet worden doorlopen. Terugkeer naar het land van herkomst bleek evenmin mogelijk te zijn. De rechtbank constateert dat er sprake is van een uitzichtloze situatie, waarbij ongewijzigde voortzetting van de TBS-maatregel met verpleging van overheidswege in strijd komt met de artikelen 5 en 14 EVRM. Om uit de impasse te komen, besluit de rechtbank de verpleging van overheidswege te beëindigen. De rechtbank formuleert vervolgens zelf de voorwaarden (omdat door de reclassering geen mogelijke voorwaarden zijn geformuleerd).

Hof dringt aan op maatregelrapport voor de volgende verlengingszitting

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 13 oktober 2022

[ECLI:NL:GHARL:2022:9187](#)

'Het verzoek tot voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege wordt afgewezen. Het hof is, in lijn met het advies van de reclassering, van oordeel dat het nog te vroeg is om de verpleging van overheidswege voorwaardelijk te beëindigen. De samenwerking tussen de terbeschikkinggestelde en de reclassering is daarvoor nog onvoldoende intensief en vruchtbaar. De termijn die resteert tot de volgende verlengingsprocedure biedt de terbeschikkinggestelde en de reclassering de gelegenheid om die samenwerking te intensiveren en het vertrouwen over en weer te winnen, en zo een stabiele basis te leggen voor een adequate samenwerking in het kader van een voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege. Het hof wijst de terbeschikkinggestelde er nadrukkelijk op dat ook hij zich daarvoor moet inspannen.

Het hof acht het wenselijk dat voor de volgende verlengingsprocedure een maatregelrapport wordt opgesteld, waarin onder meer aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden om de veroordeelde (verder) te laten resocialiseren in Den Bosch.'